West we go

فیلیپ سوپۆ
لە فەرەنسییەوە: د. موحسین ئەحمەد عومەر

هەموو شارانی جیهان
مێرگی بێزاری مردووی لە برسان
شەربەتی فێنک پێشکەش دەکەن
بۆ یاداشتی تەنیاکان و جاقییەکان و
بۆ نیشتەجێکان
شارانی کیشوەرەکان
ئێوە ئاڵان
ئەستێرەن کەوتوونەتە سەر زەمین
بێ ئەوەی زۆرباش بزانن بۆچی و
دۆستەکانی شاعیرانی ئێستا.
هاوینێک لە لەندەن پیاسەم دەکرد
پێ سووتاو و دڵ لەناو چاو
لە نزیک دیوارە ڕەشەکان لە نزیک دیوارە سوورەکان
لە نزیک کۆگا گەورەکانی لێواری ڕووبار
پۆلیسی زەبەللاح
شێرگیر وەک نیشانەی پرسیار وەستاون
دەمانتوانی یاری لەگەڵ خۆر بکەین
کە وەک باڵندەیەک دەنیشت
لەسەر هەموو شوێنەوارێک
کۆتری گەڕیدە
کۆتری ڕۆژانە
چوومە گەڕەکێک کە پێی دەڵێن: وایت شاپێل
مەزاری سەردەمی منداڵیم
تەنیا خەڵکی زۆر ڕێکپۆشم ناسی
شەپقەی بەرزیان لەسەر بوو
تەنیا شقارتە فرۆشەکانم ناسی
کە شەپقەی پووشیان لەسەر بوو
وەک سستەرەکانی فرەنسا هاواریان دەکرد
بۆ ڕاکێشانی کڕیارەکان
پێنی پێنی پێنی
چوومە ناو بارێک
ڤاگۆنی پلە سێ
دێزی ماری پۆپی
لەسەر مێز بوو نانی دەخوارد
لە تەنیشت شەربەت فرۆشەکان

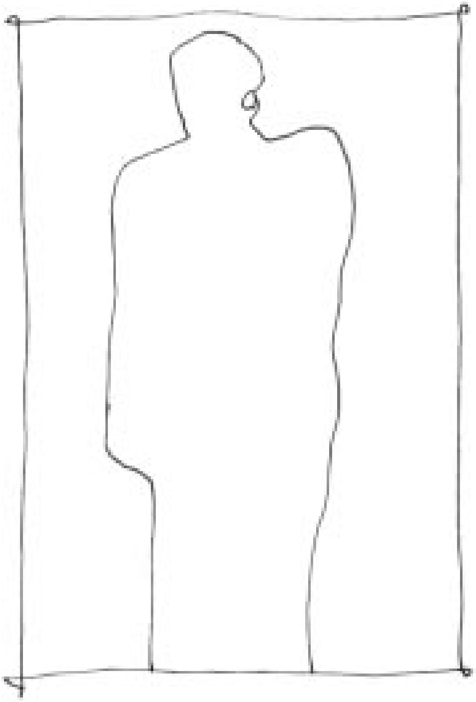

که وێڕای داخستنی چاوێک کاوێژیان دەکرد
بۆ لەبیرکردنی شەو
شەویش وەک پێی گورگ نزیک دەبووەوە
وەک پێی کوندەپەپوو
شەو و بۆنی ڕووبار و بۆنی خێزاو
شەوی خەو زڕاندن
ڕۆژێکی غەمبار بوو
ڕۆژی مس و لم بوو
کە بە ئەسپایی بەناو بیرەوەرییەکاندا دادەچۆڕایە خوارەوە
دوورگە چۆڵ و هۆڵەکان و گەواڵەی خۆڵ
بۆ ئەو گیانەوەرانەی لە توورەییان سوورهەڵگەڕابوون
کە سەریان خوار دەکەنەوە
وەکو تۆ و وەکو من
چونکە ئێمە تەنیاین لەم شارە
سوور و ڕەش
کە تێیدا هەموو دوکانەکان بەقاڵن
کە تێیدا باشترین کەس چاویان شینە
گەرمە و ئەمڕۆش یەک شەممەیە
ئەمڕۆ غەمبارە
ڕووبار زۆر بەدبەختە
خەڵکیش لەماڵ ماونەتەوە و
لە نزیک تایمز پیاسە دەکەم
تەنیا یەک بەلەم دەجووڵێ بۆ ئەوەی بگاتە ئاسمان
ئاسمان بێ جووڵە وەستاوە
چونکە یەک شەممەیە
با –ش هەڵی نەکردووە ئەمڕۆ
نیوەڕۆیە و سەعات پێنجە
نازانین بچینە کوێ
پیاوێک بێ ئەوەی بزانێ لەبەرچی گۆرانی دەڵێ
وەک ئەوەی من دەڕۆم
بۆ ژیانەکە لاو و خورتین
منداڵیم لەناو قەفەزە
لەناو ئەم مۆزەخانە دەنگدارە
لە کن مەدام تووسۆ
ئەم نیک – کارتەرە خۆی و شەپقە خڕەکەی
هەموو جۆرە دەمانچەیەک لەناو گیرفانی هەیە
لەگەڵ کەلەپچەی بریقەدار وەک جوێن
لەنزیک ئەویش سوار چاکی بایارد
ئەمەندە پێی دەچێ دەڵێی برایەتی
ئەمەش مێژووی پیرۆزە و مێژووی ئینگلستان
لە نزیک تاوانبارە مەزنەکان کە چیتر ناویان نازانین

کە دەرچووم و بۆ ئەو شوێنەی چووم
قاوەخانەی نەبوو
ڕووناکیشی لێ نەبوو کە دەبووە هۆی فڕینی وشەکان
مێزێکی لێ نەبوو بتوانین ئانیشکی لەسەر دانێین
بۆ نەبینینی هیچ بۆ سەیر نەکردنی هیچ
شووشە نییە
دووکەڵ نییە
تەنیا شۆستەی درێژ هەیە وەک ساڵەکان
کە پەڵەی خوێن لەسەری گوڵ دەگرێ ئێواران
لەم شارە
ئەم هەموو گوڵ و باڵندانەم بینی
چونکە من بە نیاز بووم لەگەڵ یاداشتم
لە نزیک ئەم هەموو پەرژینانە
کە باخچە و چاوەکان دەشارنەوە

لە لێواری تایمز
سپێدەیەکی خۆش
سێ ئینگلیز بە کراسی نیو قۆڵ
پڕ بە قوڕگ گۆرانییان دەچڕی
تەرەلالا تەرەلالا تەرەلالا

ئۆتۆبووس وەک ژووری چاخواردنەوە، چوارپایانی لەییسستەر
دەتناسمەوە قەت تۆم نەبینیوە و
تەنیا لەسەر کارت پۆستال نەبێ
کە ژنە خزمەتکارەکەم پێی دەگەیشت
گەلا مردووەکان
ماری دێزی پۆپی
وردە گڕ
لەناو ئەم بارە بێ نیگایە
ئێوە هاوڕێیانن وەک شاعیرێکی پازدە ساڵە
بە ئەسپایی ڕادەمێنێ و سرووش دەیگرێ
وێڕای بیرکردنەوە لە پاریس
لە لێواری پەنجەرەیەک
هەورێک تێدەپەڕێ
نیوەڕۆیە
لەنزیک خۆر
با بڕۆین بۆ ئەوەی گێل بین
ڕابکەین بۆ ئەوەی بەختەوەر بین
پێکەنین بۆ ئەوەی بەهێز بین
گەڕیدەیەکی سەیر گەڕیدەیەکی بێ جانتا
قەت پاریسم جێ نەهێشتووە
بستێک چییە یاداشتم جێی نەدەهێشتم
یاداشتم وەک گوجیلە سەگێک بەدوام دەکەوت
لە کاریلەکان گیانەوەرتر بووم

که له ئاسمان، لەنێوەشەو بریقەی دەهات
زۆر گەرمە
بە ئەسپایی و زۆر بە شێرگیری لەخۆم دەپرسی
زۆر تێنوومە، بە ڕاستی زۆر تێنوومە
تەنیا شەپقەکەم هەیە
ئازادی و کلیلی خەونەکان
باوکی یادەوەرییەکان
ئایە قەت پاریسم جێ هێشتووە
بەڵام ئەم ئێوارەیە لەم شارەم
لە پشت هەر درەختێکی شەقامەکان
یادگارییەک خۆی بۆ تێپەڕینم مەڵاس داوە
ئەوە تۆی پیرە پاریس
دواجار ئەم ئێوارەیە من لەم شارەم
پەیکەرەکانت
«گێچی نیشاندانی دووری» ماندوویێتیمن
هەورەکانت دەناسمەوە
که خۆیان بە کڵاو ڕۆژنەکان هەڵدەواسن
بۆ گوتنی ماڵئاوا یان ڕۆژباش
شەوان تۆ تریسکەداری
خۆشم دەویی وەک چۆن فیلێکمان خۆش دەوێ
هەموو هاوارەکان بۆ من هاواری سۆز و خۆشەویستین
من وەک عەلائەدین -م لەناو باخچە
که تێیدا چرا ئەفسووناوییەکەی داگیرساوە
بەدوای هیچدا ناگەڕێم
من لێرەم
لە هەیوانی قاوەخانەیەک دانیشتووم
که پێدەکەنم هەموو ددانەکانم دەردەخەم
وێڕای بیرکردنەوە لە هەموو سەفەرە ناوادارەکانم
دەمویست بچمە نیویۆرک، یان بۆینس ئایرس
تا لەوێ بەفری مۆسکۆ بناسم
ئێوارەیەک بە سواری پاپۆڕێک
بڕۆم بۆ مادگەسکەر یان شانگەهای
بە پێچەوانەی ڕێژگەی مسیسیپی
بۆ باکوور بڕۆم
خۆم گەیاندە باربیزۆن
سەفەرنامەکانی کاپتێن کوک -م خوێندەوە
لەسەر کەفی لاستیکی خەوتم
چەند هۆنراوەیەکم لەکن بنەگوڵێک نووسی
وێڕای چنینەوەی ئەو وشانەی بە چڵەکانییەوە
هەڵواسرابوون
ڕێگا هێڵە ئاسنە گچکەکە، دەشتی کەنەدای
بە یاد دەهێنامەوە
ئەم ئێوارەیەش زەردەخەنەم دێتێ چونکە لێرەم

بەرانبەر ئەم پەرداخە هەڵلەرزیوە دانیشتووم
که تێیدا
جیهانی لێ دەبینم،
بە دەم پێکەنینەوە
لەسەر بۆلڤار و شەقامەکان
شێت و هەرەپاسەکان بەدەم گۆرانی گوتنەوە تێ دەپەڕن
درەختە وشکەکان پۆپەیان دەگاتە ئاسمان
خۆزگە دەکاتە باران
دەتوانین بێ ئازار بڕۆین
تا بە زەریا دەگەین یان دوورتریش
نزیکتر لە سۆز و نیانی ڕۆژانە
نزیکتر لە ڕۆشناییەکان و لە وەرینەکان
ئاسمان زەوی دۆزییەوە و
جیهانیش شینە
ژنانیش هەن وێڕای سەیرکردنم پێدەکەنن
هەتا ناویشیان نازانم
منداڵانیش لەناو کۆلیتی خۆیان لە کولسەمیورگ هاوار
دەکەن
دە ساڵە خۆریش زۆر گۆڕاوە
شتی زۆر هەن لە پێشم سەما دەکەن
هاوڕێکانم لە هەموو لایەک خەوتوون
سبەی دەیانبینم
ئەندرێ چاوی ڕەنگی ئەستێرەکانی هەیە
ژاک لوی تیۆدۆر
پۆل -ی مەزنیش درەختی ئازیزمە و
تریستان -یش پێکەنینەکەی تاوسێکی گەورە
ئێوە زیندوون
ئەدگار و دەنگی ڕاستەقینەی ئێوەم لە یادکردووە
بەڵام ئەم ئێوارەیە من بە تەنیام، من فیلیپ سوپۆ -م
بە هێمنی لە بۆلڤاری سان میشێل دادەبەزم
بیر لە هیچ ناکەمەوە
چراکان دەژمێرم که پێیان ئاشنام
لەگەڵ نزیکبوونەوە لە ڕووباری «سێن»
نزیک «پردی پاریس»
بە دەنگی بەرز قسە دەکەم
هەموو ڕێگاکانی ئاپۆڕەن
که ئەم ڕووبارەمان خۆش دەوێ هەموو خوێنی
پاریسی پێدا دادەبەزێ
که پیسە وەک پیسی قەحپەیەک
بەڵام ئەمە بە سادەیی ڕووباری سێن -ە
وەک چۆن لەگەڵ دایکمان قسان دەکەین
ئەوها لەگەڵی دەدوێین
من زۆر نزیک بووم لە ئەو

بێ هەراو بێ پەشیمانی دەڕۆیشتین
یادەوەرییە کوژاوەکانی نەخۆشییەک بوو
وەک ئەوەی چۆن کڕنۆش دەبەین لەکاتی نوێژکردن
وشەکان وەک فرمێسک دەبارین
شیرین بوون وەک شەکرۆکە
ڕۆژباش ڕامبۆ چۆنی
ڕۆژباش لۆتریامۆن، ئاسوودەن
تەمەنم بیست ساڵ بوو فلسێکم نەبوو
باوکم لە سان مالۆ لە دایک بووە
دایکیشم لە نۆرماندی
بەڵام من لە کەنەدا پیرۆز کرام
ڕۆژباش من
بازرگانانی مافوور و بازرگانانی کچانی جوان
کە لە شەقامەکان شەو بەدوای خۆیاندا ڕادەکێشن
ئەوانەی لەناو چاوەکانیان نەرمونیانی چراکان هەڵدەگرن
بۆ ئەوانەی کێشانی پایپێک و خواردنەوەی پەرداخە
شەرابێک
هەرچۆنێک بێ کەمێک تاڵە
من دەناسن بێ ئەوەی ناوم بزانن
وێڕای تێپەڕین پێم دەڵێن ڕۆژباش
لەگەڵ ئەمەش لەناو سینگم
وردە خۆر هەن بەهەراو تەقەتەق دەسووڕێنەوە

کۆلۆسی مەزنی بۆلڤار
پیاوی ناسکی دایرەی مەحکەمە
لە بەهاران برووسکە جوانترە؟
چاوی برووسکەکانی من مەقەسن
بە شۆفێر دەڵێم هێشتا حەفت گوللەم ماوە
نە کەمتر نە زیاتر
هیچ یەکێکیان بۆ ئێوە نییە
ئێوە وەک لێپرسینەوەکان ناشرینن
لەسەر هەموو دیوارەکانیش دەبینم نووسراوە
مافوور مافوور مافوور و مافوور
ناردنی کۆنتنێری پڕ لە ئەزموون
لە نزیک ئێمە لە نزیک من
شقارتە سوێدییەکان.
شەوانی پاریس ئەم بۆنە بەهێزانەیان هەیە
پەشیمانی و سەرئێشە بەجێ دەهێڵن
منیش دەمزانی درەنگە
شەویش
شەوی پاریس بەم زووانە لەناو دەچێ
وەک ڕۆژانی جەژن
هەموو شتێک باش ڕێک خراوە
کەسیش ورتەی لە دەم دەرنایێ
چاوەڕێی سێ تەقەکەم دەکرد
خۆر وەک گوڵێک دەپشکوێ
وابزانم پێی دەڵێن قەلقەشانگ
سەوزایی میکانیکی مەزن
بەشت هەڵدەگەڕێ و ڕێگاش دەبڕێ
بەڵام بە دڵسۆزی
چیتر نازانین پێویستە بەراوردی بکەین
بە کەبەر
یان بە کلۆ
دەبینم دەریاوانەکان دەردەچن
بۆ پاککردنەوەی ڕەژوو
فیتەرانی پاپۆڕەکان
پێش گەرمکردنی کوڵخانەکان
جغارەیەک دەپێچنەوە
لەوێ، لە بەندەرێک
کاپیتانێک دەستەسڕەکەی دەردێنێ
بەمە ڕاهاتووە
بۆ پاککردنەوەی ناو دەماغی
منیش، بە یەکەم کەسێ لەم بەیانییە
دەڵێم:
ڕۆژباش فیلیپ سوپۆ.

تێبینی: ناوونیشانی ئەم قەسیدەیە لە بەیەکەوە نووسینی: West we goـەوە هاتووە کە دەکاتە: بەرەو ڕۆژئاوا دەڕۆین، لە هەمان کاتدا شاعیر ڕستەکەی هەڵگێڕاوەتەوە، چونکە بەشێوە ئینگلیزییە سادەکەی دەگوترێ: We go to West.

– وشەی کۆلۆس: واتە عیملاق، زەبەللاح. ڕەگی وشەکە ناوە بۆ دوو پەیکەری گەورە کە دەرگاکانی ئایۆن- یۆنانیان دەپاراست.

– سێن: ڕووباری «سێن» کە بە ناو پاریسدا تێدەپەڕێ.

– تایمز: ڕووبارێکە بەناو لەندەندا تێدەپەڕێ.

– بۆلڤار: شەقامی بەرین ئەم بەروئەوبەری ڕیزە درەختی لێ بێ.

– کۆنتنێر: سندووقی ئاسنی گەورە کە دەیخەنە سەر ماشێنە بارهەڵگرەکان و پاپۆڕەکان. (حاویە)

– قەلقەشانگ: ڕووەکێکی کێوییە.